

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na Dunajski cesti št. 15 v Medijatovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
Za pol leta . . . 5 " — "
Za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
Za pol leta . . . 4 " 20 "
Za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo na Dunajski cesti št. 15 v Medijatovi hiši.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Obrtništvo pa državni zbor.

II.

Glavno prizadevanje liberalne stranke je merilo na to, da bi bila v roke dobila vse odločilne kroge in z njihovo pomočjo za vselej vtrdila svoje gospodstvo. Eden najvažnejših faktorjev v političnem življenju je pa ravno obrtništvo. Tudi to je toraj hotela vravnati po svoji misli in volji, ter je menila, da bode najboljšo vstregla svojim namenom, ako obrtništvo osnuje po čisto liberalnem kopitu, ter po vsej moči podpira obrtniško svobodo. S tem je hotela svojim najzvestejšim zaveznikom, kapitalistom ali prav za prav judom v roke spraviti vse obrtništvo, in je žalibog to tudi v polni meri dosegla. Ljudje, ki se obrtništva nikdar niso učili, pa so imeli denar, so se lotili raznoterih obrtniških podvzetij in so poštenim obrtnikom, pa tudi ljudstvu sploh na škodo na debelo izdelovali in drago prodajali naj slabše reči. Pravim obrtnikom, ki niso imeli denarjev, da bi se bili z njimi poskusili in so od svojih rok izdelkov proti živeli, ni ostalo drugega, kakor obrtništvo ali popustiti, ali pa kot navadni delavci stopiti v službo teh judovskih pijavk, ki so jim pa plačevali po lastni volji, ter jim za pošteno delo dajali le toliko, da so komaj in komaj prav revno preživeli sebe in svojo družino. Ker je pri nas največ judov, zato je svobodna obrtnija pri nas naj bolj cvetela, pa tudi naj prej pokazala svoje slabe nasledke. Toda ni bilo treba dolgo čakati, in pokazale so se te nevezgode tudi po drugih deželah, ki so po našem zgledu podpirale obrtniško svobodo, in povzročile povsod

glasni krik po pomoči zoper to svobodo. Na Nemškem osnovala so se povsod posebna društva v varstvo rokodelstva, ktera odločno zahtevajo premembo obrtniških postav, ter so nedavno mogočnemu kanclerju knezu Bismarku poslala posebno pismo, v katerem ga prosijo pomoči za obrtništvo. Obrtniška svoboda, pravijo v tem pismu, ni nič vredna. Ako vsa korist liberalne države obstoji le v tem, da je ljudstvo čedalje bolj siromaško in divje, in ako vsa modrost, ki liberalne države vodi, meri le na to, da se srednji stan čisto uniči in da močnejši gospospodarji zlorabijo slabejše in bodemo imeli kmalo samo bogatine in siromake, potem zavržemo tak napredek, pri katerem moč in rodoljubje v tej meri gine, ko meščanstvo v gmotnem in pravem oziru peša. Kdo pa boče braniti domovino, pravijo nadalje, ako meščanstvo obnemoglo leži na tleh in obrtniki čedalje bolj zgubljajo upanje na boljše čase ter pot gladijo sovražnikom pravega reda?.. Nove liberalne postavbe so uničile samostojno in prosto delavnost. Po njih je sicer delo postalo svobodno, pa delavci so postali sužnji in duinarji, in rokodelstvo nima več zlatih tal, kakor stari pogovor trdi. Z rokodelstvom so prišli pa kmetje in delavci v oblast kapitalistov, ki zaslužka za storjeno delo ne cenijo po njegovi pravi vrednosti, ampak po vspehu svojih špekulacij. Nemški rokodelci pričakujejo, da se bode njih žalostni stan zboljšal in da bodo rokodelci zopet svobodni gospodarji svojih izdelkov, ako se osnujejo obligatorične zadruge s stanovskimi pravicami in dolžnostmi, in se rokodelstvo loči od velike ali tovarnske obrtnije. Konečno priporočajo te-le reči: 1. Roko-

delstvo naj se stvarno omeji; 2. osnujejo naj se obligatorične zadruge, ki zamorejo edine biti podlaga obrtniških zbornic; 3. delo v kaznilnicah naj se opravlja na račun države ali pa naj se prepusti zadrugam, in naj se omeje tudi vojaške delavnice; 4. za tuje rokodelske izdelke naj se naloži primerna colnina; 5. odpravi naj se pohujšljivo oddajanje del, ki ni samo manjšim obrtnikom na škodo, ampak je tudi vzrok, da so izdelki večidel jako slabi, ter naj se vsa dela naročajo pri zadrugah; 6. v obrtniško postavbo naj se prejme določba, da zamore le on obrtništvo izvrševati, ki se ga je dejansko učil, ter je naredil dotično spraševanje. 7. prepove naj se havziranje z rokodelskimi izdelki, ki je zlasti rokodelcem po deželi in po manjših mestah silno škodljivo in je dalo povod k pogovoru: „To je cena pa slabo.“

Politični pregled.

V Ljubljani 14. junija.

Avstrijske dežele.

Iz Budapešte. Madjari mislijo izdati za 40 milijonov državnih zaveznic, ki bodo imele večje dobitke a tudi donašale obresti.

Dvoboj med Wahrmanom (judom) in Istočijem je prvi pot policija zabranila, a šla sta iz Budapešte v Martanvasar in tam sta se streljala; ranjen ni nihče. — No, sedaj sta pa oba oprana, se ve da.

Štajarski deželni zbor se je začel 12. t. m.

Tabor v Celji je vlada prepovedala; tabor je bil namenjen na 24 dan t. m. na zemlji g. Vauča.

Šest vprašanj o posvečevanju nedelj in praznikov.

Spisal

P. E. H. O. S. B.

II.

(Dalje.)

Kdor koli torej brez pravega povoda ali dovoljenja dušne gosposke v nedeljo ali praznik kako hlapčevsko delo opravlja, ta se pregreši in se močno pregreši, ako morda le malo časa trajajoče delo tega ne spremeni v majhen greh. Koliko časa sploh se sme v nedeljo ali praznik delati, ne da se s tem človek proti tretjeji zapovedi pregreši, težko je razsoditi. Nekateri duhovni učenci mislijo, da je delo več ko jedno uro trajajoče velik greh. Večina učenih mož pa, da po delu, več ko dve uri trajajočem, se človek hudo pregreši, ker dve uri, to je že precej velik del jednega dneva. Mnogo upliva ima tudi tó, kakšno je delo bilo; se je li javno ali skrivno opravljalo, ali je bilo pohujšljivo ali ne, ali se je tiho ali z ropotom storilo, je li kak oprostiven povod, ki bi greh zmanjšal ali ne, ali če se je storilo delo navlašč, tako rekoč iz zaničevanja božjih za-

poved. V tem zadnjem slučaju bil bi greh velik, ako je delo še tako malo časa trajalo in še tako malenkostno bilo.

Toda ne samo oni grešijo, kateri brez potrebe in brez dovoljenja kako hlapčevsko delo opravljajo, temveč tudi vsi drugi, kateri so svojim podložnim deklam, delalcem, hlapcem ali rokodelcem ukazali taka dela opravljati in jih silili to storiti, ter tako grešiti. —

Stariši, mojstri in posestniki naj pazno in čestokrat preberó prej natisnjene besede božje.

Toda ne samo opravljanje hlapčevskih del brez potrebe in dovoljenja v nedeljo ali praznik je prepovedano, ne, prepovedano je tudi vsako drugo delo, katero bi tak dan onesvečilo ali njega posvečevanje zaviralo.

Vsakatera opravila, koja bi onečastila nedeljo ali praznik, so, kar se uže samo ob sebi umeje, pregrešna dela; torej vsako razuzdanstvo, na pr. preobjedenje in vpijanjenje, kakor tudi nesramne igre in veselice. —

Ako uže hlapčevski opravki, dasi ravno sami ob sebi niso zif, nedeljo in praznik onesvečó in sicer zaradi tega, ker naše srce od Boga odtegujejo in ga za druge stvari navdihujejo, koliko bolj pregrešna so dela kakor smo jih

ravno kar imenovali. Torej je vsako razuzdanstvo v nedeljo ali praznik storjeno še večji greh kakor če se v delavnik stori. Povod je temu to-lé: „Nedelje in prazniki so „dnevi Gospodovi“, torej samo službi božji in blagorju naše duše posvečeni. Mnogo nesramnosti in izpridenosti kaže človek, kateri prav na „Gospodov dan“ nesramno in razuzdano živi. In žali Bože, kolikrat se to zgodi! —

Dela pa, katera zavirajo posvečevanje nedelj in praznikov, so v obče rečeno oni opravki, po katerih je človeka duh zadržan se z Bogom in z božjimi stvarmi pečati. To ne gré na „Gospodov dan“. „V rimskem katekizmu“ je zapisano: „Zmisl teji zapovedi (namreč tretji) božji je, da se človek z dušo in telesom potruži, v določenem času (v nedeljo ali praznik) zdržati se telesnih del in opravkov in Bogú hvalo in čast iskazovati, katera mu gré“. —

Zategadelj prepovedano je bilo v starih časih židom ne samo opravljanje hlapčevskih del, temveč tudi vsakeršno kupčevanje in trgovanje; — v soboto (t. j. od zapadanja solca v petek do solčnega zapadanja v saboto) ni se smelo na ognjišči ognja zažgati. Židje morali so torej v sabat mrzla jedila povzivati;

Pilsen (česko Pízenjo) po svetu slovi zavoljo svojega piva, a v poslednjem času je zaslovelo to mesto zavoljo kupčije s plavicami. Stvar se je tako-le vršila. Nemci prav za prav Židovi v tem kraji so za potrebno spoznali se nekoliko odlikovati z svojo nemščino, tedaj so osnovali nekak pevski dan. Hoteli so praznovati svečanost s tem, da so v zastavo, katero so nekoliko obrezali ali pristigli, zabijali žeblice. — Mislili so si, hudobni Čehi bodo vendar kljubovali jim, da se bode moglo potem govoriti o zatiranem nemštvu. A prebivalci v Plznu so pregledali zanjko, niso se menili za pevajoče pevce in njih razkazovanje, tudi ne, ko je vrednik „Pilsner Ztg.“ plavice delil med deleževalce svečanosti. — No kaj ima plavica kaj nevarnega v sebi? — Ta priprosta cvetlica ali prav za prav plevel med ržjo je posebno priljubljena pruskemu cesarju — a sedaj pa že razumemo, zakaj je Nemcem v Plznu tako vseč. Kdor tega sedaj ne razume, mu tudi ni treba razlagati, a tam nekje pri vojaški oblasti so to dobro razumeli, in častniki, udje nemške kazine v Plznu so dobili miglje, naj izstopijo iz kazine. C. kr. uradniki, izvzemši nekaterih so vendar le ostali udje, a da se nekaj zgodi, izključiti mislijo redaktorja Bachmana in nekega gospoda Bäuma, a ostane vendar še dosti trgovcev s plavicami. Tako je z ubogimi Nemci, katere zatirajo v Avstriji, pa vendar ukljubo svojim željam ne morejo nahujskati drugih narodnosti, niti ne morejo postati mučeniki za svojo nemščino.

Vnanje države.

Znamenja miru ali kaj? Najvišji vojaški svet v Petrogradu je sklenil, da se mora zahodna meja (proti Nemčiji in Avstro-Ogerski) brez zamude zgraditi; Lublin proti Avstriji in Kovno na Litevskem proti Nemčiji naj boste vtrjena tabora prve vrste. Nov kanal, ki čez reko Bug pritok Visli vodi, naj veže mesti Pinsk in Minsk, kjer je Skobelev poveljnik. Ko bode izvršeno to delo, bodejo te trdnjave ubranile napad sovražnikov dotlej, da se zbere zdej vsa ruska armada. — Kar se je govorilo, da se bode zidalo okoli Varšave 15 trdnjav, je pomota, napravili bodo samo 6 manjših oklepni trdnjav, a vendar tako, da bodo mogli vmes vtakniti vtrjevanja z prstenimi nasipi, kakor pri Plevni, ali vtrjene tabore.

Ako pomislimo, koliko se je v avstrijskih delegacijah govorilo za vtrjenje proti ruski meji, moramo vendar le misliti si, da govore o miru, a pripravljajo se za vojsko.

Iz Rima poroča telegram dne 8. junija. Mertvaška slavnost za Garibaldiem je bila 8. t. m. od 3/4 na 4 do 5 na Kapreri. Vojvodajz Genove in drugo uradno osebstvo je bilo sprejeto po družini Garibaldijevi. Zastopanih je bilo več kakor 300 društev, med drugim tudi mesto Marsala, poslanci tega mesta so nesli rakev. Govorili so: Alfieri v imenu senata, Farini v imenu zbora, potem Zanardelli, Ferrero in Crispi. Ko so rakev na pokopališče deli, streljali so vojne ladije: Washington in Cariddi. — Vreme je bilo grdo.

Prvo svečanost za Garibaldiem so napravili dijaki v Rimu 5. t. m. Napotilo se je 400 dijakov iz vseučelišča, proti tiskarni časopisa: „Voce della Verita in Cassandrino.“ Poslednji list je prinesel zabavljico na Garibaldija. To so hoteli dijaki maščevati. Bilo je v nedeljo, vrata so bila zaprta, a ti junaki so si urno delo med sabo razdelili. Vlomijo vrata, nekateri planejo v pisarne, drugi v delavnice, tam papir trgajo, orodje in okna razbijajo, tu pa črke razmetavajo, tiskalnice razdevajo, pri strojih jermena porežejo. Tako delajo okoli 20 minut, kar se pokaže patrolja, in hrabri vseučelišniki pobegnejo. Prefekt policije je odstavil dva uradnika zaradi zanemarjenja službe. Drugi dan so iskali raztrošene reči po dvoru. Škode so napravili do 15 000 lir.

To je „bila prva slavnost za junakom dveh delov sveta“ in prav primerna za človekom, ki je v svojem življenji ljudi vznemirjal, ki mu niso nikdar storili nič žalega.

Boulevard Garibaldi hočejo za naprej imenovati v Parizu sprehajališče, ki se je poprej imenoval „boulevard St. Mišel.“ Občina je poslala 2 zastopovalca k pogrebu v Capreri. Konservativni listi so pa tako hudobni, da tiskajo Garibaldijeve besede, katere je govoril pruskemu poslancu Lipke-tu pri svečanosti Sicilijanske večernice, glase se pa: Nemčija si je pridobila veliko uslugo za človeštvo, ko je ponižala francosko ljudstvo. Isto tako glasovito pismo do Piata, kjer zagovarja zavratno morijo. — A vse to močnih duhov ne moti, Garibaldi je bil zaprisežen

sovražnik veri, tedaj Bogu, za to ga hvalijo liberalci vseh vetrov.

Iz Petrograda. Grof Ignatiev je odstavljen in za ministra unanjih poslov je imenovan predsednik akademije, grof Tolstoj.

V Alaksandriji je bil 11. t. m. poboj na ulicah. Težko ranjeni so angleški in grški konzul. Angleške in francoske barke so na vse pripravljene. Število usmrtenih cenil se na 100 ljudi. 12. ni bilo novih nemirov.

Iz Berlina se piše 8. junija, da je bila cerkvena postava 31. maja, dne rečenega izšla med zbirko postav. S to postavo se mir še ne vpeljuje, poglavitna stvar mora še priti. Radovedni pričakujejo, ali se bode goropadna krivica, s katero se zaključna postava (tako imenovana, ker jemlje dohodke) nejeednako izvršuje, vendar enkrat prenehala. Katerim škofom bodo nek dovolili vrniti se v svoje škofije? Tako se poprašujejo katoliki med sabo. V zahodnih deželah se liberalni in verni protestantje zopet vzdigujejo zoper katolike. Pastorjem ni všeč, da se otroci namešanih zakonov katoliško izreajo in hočejo take stariše izključiti iz protestantske cerkve. Sicer molče, ako otroci pristopijo v druge verske ločine, a svoj srd obračajo le na katolike. — Protestantje na vzhodu so sicer tudi zoper Rim, a vendar je njim poglavitni nasprotnik liberalnost v protestantizmu samem, zato pa pravijo, da bi bilo koristno, ako bi verni obeh verstev složni bili tudi v političnih stvareh.

V Devinu (Magdeburg, Prusko-Laško) na Nemškem so zborovali te dni obrtniki iz severne Nemčije, ki so se z veliko večino izrekli za obvezne (obligatne) obrtne družbe ali za cehe (Zünfte), kakor je bilo nekaj, a ne da bi bilo to na prosto voljo dano obrtnikom. Delavci, t. j. obrtniki spregledujejo, da to ne gre, da bi vsak mojster postal na svojo roko, da je le nekaj časa tu in tam kaj delal. Taki posiljeni mostri delajo potem skazo pravim mojstrom; ljudje dobivajo morda blago ali delo bolj v ceno, ali toliko slabeje.

Izvirni dopisi.

Z Dunaja, 11. junija. (Volilna postava), ki je bila letos od državnega zbora sklenjena, še zdaj ni dobila najvišjega potrjenja. Nekteri listi trdijo, da se ministerskemu predsedniku ne zdi primerno to postavo ravno sedaj predložiti cesarju v potrdilo, eni pa mislijo, da iz te moke ne bode kruha, ker bi se bila sicer postava že gotovo potrdila, kakor nekatere druge, še pozneje sklenjene postave, in da bode postava o volilni premembi obležala v ministerskih predalih, kakor l. 1873 Hohenwartov septemberski reskript. Mi pa nismo teh misel; vlada se je s to postavo že preveč zavezala, da bi jo zdaj meni nič tebi nič na stran vrgla; pač pa si morda grof Taaffe tudi pri tej postavi misli, da se počasi daleč pride, in da toraj ni treba tolikanj hiteti. Saj vemo iz drugih prilik, da je to glavno načelo ministerskega predsednika. Mogoče je tudi, da bode grof Taaffe to postavo porabil v plačilo za kake posebne pritrditve, kakor je pri njem že sploh v navadi, in se je pokazalo pri vojni, hišni in colninski postavi. Upanje liberalcev, da volilna prememba ostane le na papirji, se toraj gotovo ne bode vresničilo. Skupna vlada hoče v Bosni menda vendarle primernejši vladati in je hrvaško deželno vlado vprašala, ima li med vladniki, ki so po združenji vojaške granice postali nepotrebni, kaj izvrstnih moči, ki bi jih zamogli v Bosni porabiti.

še le zvečer ko je bilo solnce uže zašlo, dovoljeno jim je bilo kuhanje. V sabat prepovedano jim je tudi bilo več ko 1000 korakov daleč iti. In óni judje, ki se še trdno svoje vere držé, spolnjujejo še dandanes te zakone, kar se lahko opazuje. —

Ako kristijani v noveji zavezi tudi nismo dolžni teh zapovedi spolnovati, vendar moramo, kakor Kristus in njega sveta cerkev po svetem duhu vladana učita, te zapovedi misel spolnovati, to je, v nedeljo ali praznik vsako opravilo opustiti, katero bi takšen dan onesvečilo. — Taki opravi so:

Sodnijske obravnave, katere zahtevajo, da se priče pred sodnika pokličejo itd. —

Kupčevanje v prodajalnicah in na trgu. Dovoljeno je le kupčevanje nekaterih za vsakdanjo hrano neizogibno potrebnih jedil, kakor tudi taci zdravil, katere zdravniki ali rano-celniki kot vedno potrebna imenujejo. Dan danes so si to ljudje uže mnogo zljajšali, kar pa ni v smisli tretje božje zapovedi. Velik greh je, da na pr. krčmarji v nedeljo ali praznik mej opravljanjem svete maše stanovnike v krčmo vabijo, veled česa oni zamude svojih dolžnosti spolnjevanje.

Jednaka opravila so:

Predolgo trajajoče igranje, ako tudi je igra sama ob sebi nedolžna in dovoljena. Isto tako prepovedane so javne zabave, tekanje in plesanje, vdeležitev izletov vsled katerih vdeleževalci celi dan ne pridejo v položaj to storiti, kar cerkev za ta dan ukazuje. Bog res dovoljuje kristijanom v nedeljo ali praznik nedolžno zabavo, ako se pak popoldne ali celó dopoldne nič drugega ne dela nego zabava in zabava, se to nikakor ne strinja s tretjo zapovedjo božjo; po tem takem ne bila bi nedelja ali praznik „Gospodov dan“, temuč dan veselja.

Ako primerjamo to, kar smo ravno kar rekli s tem, kar se v nedeljo ali praznik zgodi, reči mora vsak pameten človek: „Nedelja in praznik nista tako česčena kakor Bog ukazuje in treba je še mnogo stranskega delovanja, da se doseže sveti namen, ljudi učiti posvečevanja nedelj in praznikov. — Kar je pa še naj bolj žalostno, je to, da oni, koji se proti tretji zapovedi božji pregrešijo, skušajo na vsak način to oprostiti.

(Dalje prih.)

Iz Štajarske, 8. junija. (Naj velja kar hoče, mladež mora naša biti.) (Konec.)

Kaj pa bi Slovenci temu v okom lahko storili? „Šolskih matic“ po vzgladu bratov Čehov valed naše revščine in marsikaj drugega potrebnega ne moremo lahko ustanovljati, zato pa moramo izreči posebno pripoznanje vsem tistim učiteljem, ki bodo tudi še sedaj, v času skušnje, naši t. j. národní ostali, ne dajoč se od vsiljencev zmotiti, podkupiti. Še večjo čast pa bodo zaslužili oni, ki bodo zdaj še v večji méri vcepļevali v našo mladež ljubezen do svojega národa, ljubezen do domovine, kar bi jim nihče braniti ne zamogel, takisto, kakor so dejansveno svobodni podkupljenci. Vrhi tega pa bi smel vsak národní šolski zastop zapisati nad vrata učilnice pomenljive besede znane pesmi: „Strela udri iz višave, Izdajalca domovine!“ kajti renegatstvo v šoli je dosti škodljivejše od posameznega. To bi dosti pomagalo.

Konci še ene važne reči ne pozabiti! Znano je, da „Schulvereinovi“ posebno dosti žrtvujejo na knjige in na vstanovljenje šolskih bukvarnic. Med temi knjigami nemškimi pa je dosti taci, katere ne le da so za deco, tudi nemško, neprimerne, marveč še celó žalijo avstrijsko domoljubje. Naj omenim le F. Schmidtovo: „Von Rheinsberg bis Königgrätz“. Kakó se neki zamore tako prusko baharstvo avstrijskim otrokom v roke dajati in še cló v duševno hrano! — Zbog tega bi morali obrniti dosti večjo pozornost na pomnoženje primernih del naše narodne otroške literature. V Ljubljani imamo časnik „Vrtec“, ki že dvajseto leto za mladež izhaja, ta bi moral svojo tedenco toliko spremeniti, da bi bil poleg zabave pravi in vneti učitelj narodnega domoljubja, ter po pripomoči darežljivih rodoljubov nekoliko na ceni odjenjati, da bi našel pristop v najširše kroge. Potem bi bil nam to, kar so Čehom njih „Akademické listy“. Isto takó je vsak zaveden Slovenec dolžen pripomoči, da bi po vredništvu gori omenjenega časopisa izdavana „knjižnica za mladino“ obrojvala vedno več in več klasov, da bomo zamogli ustanovljati tudi sami národne šolske knjižnice in s tem nemške izdelke vsaj nekoliko zajéziti. To je torej mimo vzbujenja národne zavesti pri mladi naš najpotrebniši posel, ki bo zamogel temu „Schulvereinu“ vsaj nekoliko nasproti delovati, ter zabranjevati, da nas vedno grozeča germanska povodenj ne zalije, kajti ako nam odnese otroke, smo za prihodnost res vse izgubili; toraj naj velja kar hoče, mladež mora naša biti!

Zadnji čas še čujemo, da hočejo naši ljubi nemčurčki v Celji v nemškem duhu vredovan nov slovenski časopis izdajati, in da imajo v ta namen skupljenih neki že več tisočakov. Toraj smo Slovenci vsekako neki že odločeni Nemcem v krmo! Naj tudi nas to z ene strani žalostí, se moramo vendar-le čuditi tej požrtvovalnosti, našej v mnogem nasprotujoči; ó, da bi ti ljudje za svoje zveličanje toliko skrbeli kot za svoje nemštvo!

Iz Toplic, 12. junija. (Zdravniška moč naših toplic.) Kopanje v naših toplicah se je letos prav zgodaj pričelo. Že koncem meseca marca je bil prišel neki gospod iz Trebovelj sim iskat pomoči za svojo udno bolezen ter jo je tudi našel in veliko noč čisto ozdravljen v krogu svoje družine poln hvaležnosti do Boga obhajal. Lanjsko jesen so se bili z lastovkami zakasnili tudi naši gostje, in koncem meseca oktobra bivala je tu še neka gospa iz Zagreba s svojo bolno hčerko.

Gospodičino so v kopel nosili, toda že čez 14 dni hodila je že sama ter je ostala s svojo presrčno veselo materjo še en mesec pri nas.

Odkar Toplice stojé, še nikdar meseca majnika ni bilo prišlo toliko gostov kakor letos. Od 1. do 27. maja imeli smo 76 stalnih in 59 mimo potujočih gostov, ki so v naših toplicah iskali zdravja in oddihljeja. Zlasti radi k nam prihajajo duhovni gospodje, ker je tako tiho in mirno, da jih nihče ne moti v molitvi in spanji, katero je marsikteremu bolniku tako potrebno, kakor kopel. Tudi je do prijetne farne cerkve komaj 10 korakov od toplic, in imajo duhovniki priliko tudi o slabem vremenu svojo pobožnost in sv. mašo opravljati. Posebno prijetna za duhovne gospode je tudi tukajšnja družnja, v kateri se človek kmalo čuti, kakor da bi bil doma. Tudi življenje tukaj ni predrago, kar je za slabo plačane duhovne posebne važnosti, zato pa je vsak teden nekoliko duhovnov med tukajšnjimi gosti. Ko bi zamogel to sporočiti vsem farovžem, marsikteri duhovnik bi tukaj svoje slabo zdravje zopet vtrdil, ali zgubljeno vnovič zadobil. Toda nekteri ostajajo doma, ker se boje prevelikih stroškov, ki jih pri svoji pičli plači ne morejo zmagovati, eni pa iščejo zdravja v dragih vsanjih kopelih in toplicah, ker naših domačih toplic ne poznajo in ne vedo, kako prijetne, zdrave in po ceni da so.

Iz Celja. (Tabor. Birmovanje.) Tabor, ki so ga nameravali obhajati spodnještajerski Slovenci v celjski okolici, je vlada prepovedala. Te dni se vrši kanonična vizitacija in birmovanje po celjski in braslovški dekaniji. Za celjsko dekanijo so se dnevi v „Slovenca“ že objavili. V braslovški dekaniji se birmuje po sledečem redu: V sredo, 14. junija — v Št. Pavlu, v četrtek pri sv. Jurju pod Tabrom, v petek na Vranskem, v saboto pri sv. Martinu na Paki, in v nedeljo, 18. junija — pri sv. Andražu. V Braslovčih se slaka cerkev in bo birmovanje najbrž še le 15. avgusta. — V pondeljek, 19. junija, se nadaljuje birmovanje v celjski dekaniji in sicer na Polzeli in v torek, 20. junija, zadnji dan na Teharjih.

Birmovanih je bilo 10. junija v celjski Marijni cerkvi okoli 400, 11. junija v celjski farni cerkvi 500 otrok.

Z Gorenjskega, 12. junija. Strmé sem bral članek „Slov. Narod“ Giuseppe Garibaldi od 9. junija, in se vprašal, je li to pisariti na Kranjskem mogoče? More li pošten Slovenec preslavljeti tako brezmejno moža, naj večjega sovražnika Avstrije in katol. cerkve? — „Narod“ to piše, on, ki se baha s svojim patrijotizmom, ki trdi, da ne žali verskega čutstva našega ljudstva. Kdor ni popolnoma slep, bo vsaj zdaj spredidel, kakšni možje so „Narodovci“; mislim vendar, da vsak duhovnik, naročnik „Naroda“, če ima še kaj duhovskega v srcu, se je pri tej številki njemu popolnoma odpovedal. Take skušnje nas bodo pač zmodrile, da si pri prihodnjih volitvah ne bomo pustili kandidatov vsilovati izmed Garbaldijevih pristašev, ampak, da bomo odločno zahtevali kandidate, kateri bodo v prvi vrsti katoličani. —

Iz Notranjske Bistrice. Naša lepa [podružnica sv. Jurija je dobila lanskega leta nov zvonik, pred osem dni so pa v prvič zapeli iz njega trije novi, lepo vbrani zvonovi, katerih največi tehtá 15 stotov. Vili jih je g. Albert Samassa v Ljubljani izvrstno, prijetno doneče, čistega glasa, lepo ubrane. Le en glas je med Bistričani, da tako

prijetnega zvonjenja ni daleč okrog. Slava Bistričanom, posebno gosp. županu Aleks. Ličanu, kateri se je mnogo potrudil, mnogo žrtvoval, da se je cerkvi in soseski tak lep kinč preskrbel. Obžalujemo le, da so nam preč. g. dekan, ravno ko smo bili slovesno zvonove pripeljali, na naglo smrtno oboleli. Žalibog, da jim ni do sedaj skoraj nič odleglo. — Letina dobro obeta v naši okolici. Po zadnjem zdatnem dežju se je vse zboljšalo. Bog nas varuj nesreče. Z Bogom!

Iz Čabra, 12. junija. (Vzrok razdraženosti.) V časnikih bilo je te dni veliko pisarenja o našem sicer tihem in mirnem kraju, in kdor tukajšnjih razmer ne pozna, mislil bi bil skoraj, da imamo tukaj vstanek kakor doli v Krivošiji. Res je naše prebivalstvo razdraženo, pa vzrok tej razburjenosti niso politične ali državne naredbe, ampak zgolj gospodarske zemljišne zadeve. Tukajšnja grajšina, lastnina grofice Ghycy, ima okoli 34.000 oralov sveta, toda prebivalstvo tukajšnjih vasi imelo je pravico do gozda in do paše v grajšinskem svetu. Kakor povsod imajo se tudi tukaj te pravice vravnati in posestniki primerno odškodovati in oddeliti. Strokovnjaki so bili presodili, da naj grajščina prebivalstvu za odškodnino prepusti 10.000 oralov, 24.000 pa naj jih obdrži sama. Reč je prišla pred sodnijo in prva sodnija je razsodila, da dobé prebivalci le četrti del tega, to je 2500 oralov zemlje, druga sodnija pa jim je pripoznala še 500 oralov po vrhu, da bi bili dobili 3000 oralov. Zoper to razsodbo pritožili so se ljudje in grajščina pri septemviralni t. j. najvišji sodnji v Zagrebu. Ta je zavrgla razsodbo prvih dveh sodnij ter določila, da grajščina ljudem nima dati več sveta, kakor jim ga po postavi gre. Po postavi pa je določeno, da ima celo zemljiše dobiti 9 oralov gozda in 22 oralov pašnika ali gmajne. Ker pa pri nas celih zemljiš ni, ampak le kajzarji, ki imajo samo pravico do osmega dela celega zemljiša, dobili bi vsak tako malo gozda in paše, da nikakor ne bi mogli živeti, in bi jim ne ostalo drugega, kakor vse popustiti in se izseliti kam drugam. Grajščina pa se drži najvišje razsodbe in je 2. junija pričela staviti nove meje in delati nove preseke. Te meje in ti preseki bi šli daleč tje po tistem svetu, ki so ga ljudje že od l. 1820 sim vživali brez vseh ovir in ga jim je bila grajščina pripoznala v last. Zdaj bi pa mnogo tega sveta zopet v posest vzela grajščina. Ni toraj čuda, da je bil narod vsled tega silno razburjen in da so se ljudje branili dati delavcev, ki bi imeli narediti novi presek. Grajščina naročila si je potem delavce s Kranjskega; a ko so ti drugi dan prišli in vidili razburjeno ljudstvo, si niso upali dela pričeti, da bi ne nastal kak pretep med njimi in ljudmi, ter so šli zopet domov. Vladni komisar sklical je potem občinski zastop, ter od njega zahteval, naj prevzame poročstvo za ohranitev miru, sicer bode prosil vojaške pomoči. Ker občinski zastop tega poročstva ni hotel prevzeti, skrbel je v resnici za oboroženo pomoč, in kompanija 17. polka Kuhnovega dobila je povelje biti pripravljena, da na prvi poziv odrine v Čabar. Grajščina je tretji dan poslala svoje logarje delat novi presek, komisar pa je skrbel za oboroženo varstvo. To je toraj vzrok razburjenosti; našim ljudem gre za njihov obstanek in zato jim ni vse eno, koliko jim grajščina odmeri zemlje. Mislimo pa, da tudi vladi ne more biti vse eno, in da bo morala na kak način skrbeti, da se tukajšnje prebivalstvo reši pogina. Naši ljudje so skromni in ne potrebujejo veliko za

svoj vsakdanji živež, a živi vendar ne morejo iti pod zemljo.

Telegram „Slovenca.“

Z Dunaja 14. junija.

Današnja „Wiener Zeitung“ naznanja, da je dr. Gogala postal kanonik, dr. Kulavic in dekan Toman pa častna kanonika kapitelnja ljubljanskega, kanonik Urh pa prošt v Novem mestu.

Domače novice.

V Ljubljani, 15. junija.

(Matičnega občnega zbora) vdeležilo se je včeraj nekaj čez 50 društvenikov. Obširneje poročilo prihodnjič.

(Seststoletnica) združenja Kranjske z Avstrijo se bode po sklepu deželnega odbora obhajala drugo leto meseca julija.

(Sokol ljubljanski) odpošle danes deputacijo 8 udov z društveno zastavo v Prag k 25letnici praškega „Sokola“.

(Deželni odbor) je 13. t. m. sklenil dramatičnemu društvu dati podporo za izdavanje slovenske poetike. Ob enem pa je izrekel željo, naj bi dramatično društvo raje na svetlo spravilo narodne pesmi.

(Letošnje leto) nam žuga po nevihtah naše upe in nade vničiti. Navadno je od začetka povsod kazala zgođnja in dobra letina. Ali druga mrzla polovica maja je že mnogo popočila in zdaj žuga ostalo hudo vreme vničiti. Koliko škode je že storila toča po Kranjskem in Štajarskem, smo žalibog že mogli naznanovati; naj brž, da se nam od vsih poškodovanih krajev ni poročalo. Enako se godi po drugih deželah. Praški listi poročajo neprenehoma o nevihtah in toči. V zadnjih treh dneh maja (29., 30. in 31.) je po sporočilih v 33 srenjah in okrajih toča z nevihto skoraj vse vničila. Priporočamo toraj, naj bi posestniki malo bolj mislili na zavarovalnice zoper točo (v Ljubljani pri Terčeku in Nekrepu na velikem trgu.) Res je nekoliko plačati in davka že dovolj; ali vendar človek veliko mirnejši lahko spi ter, kadar mora biti, sive oblake opazuje. Če nesreča pride, ima človek vendar nekaj povračila in kaj v roke vzeti. Kaj pa če toča vse vniči in vbogi kmetovalec nima v desnem in levem žepu nič! Če nevihta ne pride, no, stokrat boljše; naj bo pa drugim poškodovanim v milošnjo in pomoč. Tedaj tak izdan denar nikakor ni zavržen.

Razne reči.

— Duhovske premembe v ljubljanski škofiji: Preč. g. Peter Urh, kanonik pri stolni cerkvi ljubljanski, postal je prošt v Novem mestu; preč. g. dr. Janez Gogala, katehet na višji gimnaziji ljubljanski, imenovan je za kanonika pri stolnici ljubljanski, preč. g. Janez Toman, dekan v Moravčah in dr. Janez Kulavic, c. k. dvorni kaplan in vodje v Avguštinskem zavodu na Dunaji, pa sta postala častna kanonika stolnega kapitelnja ljubljanskega; čast. g. Janezu Škerjancu se je izročila administracija trnovske dekanije.

— Slovstvo. Izšla je šesta pola: „Archiv-a für Heimathkunde“, ter obsega sledeča stara pisma:

Beitrag zur Geschichte von Mötting und Sichelburg. Das Wappen der Windischen Mark. Die Pfarre Glogovic (slov. Blagovica.) S sedmo polo začne izdajatelj novo vrsto pisem izdati, ter prosi naj mu prijatelji listnic blagovoljno daljno naročnino pošljejo.

V nemškem jeziku je izdal dr. Friedrich Umlaut. Die Länder Oesterreich-Ungarns posebno knjižico, ki obravnava Kranjsko, Pri-

morsko in Dalmacijo po profesorju dr. Fr. Kojižica obsega ob kratkem vse zanimivo o teh deželah. Tedaj nekoliko zemljepisja, zgodovine, starih pripovedk, ljudskega življenja, umetnije, tvgovstva in obrtnišva. Podob ima prav veliko, skoraj od vsih znanih, večjih krajev gradov itd. Kdor nima časa mnogo brati, najde tu noter o kratkem, kar je vedeti potrebno. Pisava je prav čedna in lahko umljiva. Tudi papir in tisk ličen. Bralec najde tu noter poduk in zabavo. Knjiga velja broširana 1 gl. 20 kr., lično vezana pa 1 gl. 60 kr.

— Zabavnika „Deutscher Hausschatz“ prišel je na svetlo 12. snopič, ki obsega:

Josef Haydn. Ein Lebensbild. — Irrthümer in der Geschichte der Völkerwanderung. — Bilder aus Florenz. 6. Der Palazzo del Podestá. — Santa Maria Novella. — „Mir wird so wohl, mir wird so weh!“ — Die Todes-Karavane. — Berliner Chronik. — Wärlch der Berg im kühlen Thal. — Georg Kopp, Bischof von Fulda. — Aus dem Buche der Natur. Ein Kapitel von den Blumen und Insekten. — Maria von Arndts und ihre Lieder zu „Dreizehnlinden“. — Die Slaven in Deutschland. — Das grösste Dampf-Fährboot der Welt. — Schoonmaking. Holländische Humoreske vom alten Herrn Smits. — Allerlei. — Podo-
be pa so:

Das grüne Ungeheuer. — Der Palazzo del Podestá in Florenz. — Die Kirche Santa Maria Novella in Florenz. — Das Heim einer Bärlin mit ihren Jungen. — Georg Kopp, Bischof von Fulda. — Heimatlos. — Polnische Juden. Gemalt von Ernestine Friedrichsen. — „Solano“, das grösste Dampf-Fährboot der Welt. — Einfahrt eines Eisenbahnzuges in das Fährboot „Solano“. — Die Superga bei Turin.

— Znamenja časa. Trupla Garibaldijevega niso sežgali, sploh ni bilo nič posmjenega drugače ne, ako so se kateremu Garibaldijevih častilcev možgani prismođili; kajti tisti ljudje, katerim je po življenji stregel, slavili so ga pri pogrebu. Sploh pa moramo reči, da je pri vsem tem „Garibaldiovanji“ zelo po smodu smrdelo, ne le na Kozjeku, kjer je bil pokopan 8. t. m., marveč sploh povsod, kjer tako imenovana časnikarska velevlást svet gospodari ali prav za prav bega in trapa. Vsaj pameten človek, ki ve, kaj dela in zakaj dela, ne more hvaliti Garibaldija, še manj ga pa staviti mladini v izgled in posnemo. A mi le hvalimo narodnjaka Garibaldija? Narodi se bodo tedaj pri izgledu zagrizenega rovarja navduševali za krivične vojske, za ropanje in bodo za vsakim goljufom ali sleparjem šli, da le razvije narodno zastavo?! Kdor količkaj pozna zgodovino sveta in političnih dejanj od l. 1848, dobro vé, da je Garibaldi le tačas srečen bil v vojski, kedar je imel pred sabo podkupljene vodje in zbegano ljudstvo, taki so bili njegovi sijajni vspehi v Siciliji in na Napolitanskem. tako je bilo njegovo vojevanje l. 1866 zoper Avstrijo, ko je vse dobil na svojo stran, kamor se je ganil, a sramotno je mogel odiaziti, ko je prišel na Tirole. Tak je bil ta vitez dveh svetov, kakor ga imenujeje njegovi častilci. Garibaldi je bil le to, kar je njegov čas, njegov vek iz njega naredil, kdo ima več odgovornost za njegova zla dela, ali on, ali njegovi svetniki in zaštitniki: Macini, Cavour, Viktor Emanuel, ki so ga prilično zatajevali, prilično v svoje namene rabili, o tem bode sodil večni sodnik, vsi ti so že na sodbi Božji. Ako vse to v čisljih imamo, od Garibaldija nič drugega ne ostane, nego smešna oseba, ki

misli, da kaj velja, pa je vendar le igrača v rokah drugih hudobnih, a na vso moč prekanjenih ljudi.

Ostane pa nad Garibaldijem drug, a veliko veči madež, katerega ne opere vse hvalisovanje, katerega ne umije nobena voda, in to je njegovo sovraštvo do cerkve. Sovražil je cerkev, kakor liberalci in kakor spriden pogan, ki živi po spačenem mesu. Zarad njegovega sovraštva do cerkve, do papeštva mu liberalci vseh barv odpusté vse abotne besede in dejanja, s katerimi je smešil sebe pred vsem svetom. In to je najbolj žalostno znamenje našega časa, slaven postane vsak, kdor v svojem življenji sovraži ali preganja katoliško prepričanje, slavne so vse zgodovinske osebe, vzlasti izmed krščanskih vladarjev, ki so se upirali zoper rimsko cerkev, začeniš od Saliških cesarjev noter do Viktor Emanuela, od Husa do Reinkensa v naših časih, samo da se je le zoperstavljal veljavi katoliške cerkve, nasproti so pa vsi tisti krepki vladarji, ki so tudi z nevarnostjo svojega življenja branili sveto vero, zgol prenapeteži in fanstikarji. — Garibaldi je tudi iz vse svoje duše sovražil Avstrijo, a kljubu temu mu v uvodnih člankih časnikarji pojo hvalo, in državni zbor v Budapešti tudi ni zamudil prilike, da ne izrazi svoje simpatije Garibaldiju, ki je bil svoje dni prijatelj Košutu. Ko vse to premišljujemo, bi skoraj obupali nad našim vekom, ko bi ne vedeli, kdo dandanes dela občno mnenje. Modrijan pomodrijani sedem drugih, koliko norcev pa postane norčevih zarad jednega samega norca! — Sedaj pa vemo, da je bilo pri Garibaldijevem pogrebu veliko smoda.

VII. izkaz doneskov

za spomenik dr. J. Bleiweisa vit. Trsteniškega.

Gosp. Čibič Anton, dekan v Črnicah pri Gorici	6 glđ.
„ Rjavec Blaž, župnik v Batujah na Goriškem	4 „
„ Rožman Lovro, župnik v Žabnicah na Gorenjskem	10 „
Slavna družba sv. Mohora v Celovcu	50 „
Gospod Tedeški Karol, žup. v Gorjah	5 „
„ Lozar J., trgovec v Ljubljani	6 „
„ Kolman Franc, trgovec itd. v Ljubljani	15 „
Skupaj	96 glđ.
K temu v prejšnjem listu izkazanih	1005 1/2 „
Skupaj do zdaj	1101 1/2 gl.

Prečastiti duhovščini

po mestih in deželi se ponuja v službo izurjen cerkovnik, ki je zraven tudi krojač, ter obeta svojo službo natančno in zvesto opravljati. Kaj več pové opravništvo „Slovenca.“ (2)

Med najstarejše in najboljše domače zdravila razširjene po celi Evropi, se štejejo švedske kapljice.

Posebno se priporočajo zoper take bolezn, ki pridejo iz pokvarjenega želodca ali pa iz prehlajenja. Te kaplje imajo to moč, da naredé dober tók, odpravijo hemorojide, črve, zlatenico, omotico, okrepjajo slabe živce, in odstranijo krč. Odpravijo se ž njimi tudi debele sline, zaprti vetrovi, glavobol in slabosti v želodcu.

Salvatorjeva lekarna v Zagrebu ima star recept, po katerem se delajo te švedske kapljice, ter se razpošiljajo po celem svetu. Ena flaša velja 50 kr.

Prave švedske kapljice imajo na prodaj: Na Dunaji: J. Weiss, lekarna „pri zamorcu, Tuchlauben 17; J. Herbabry, lekar, Neubau, Kaiserstrasse 90; v Zagrebu: S. Mitibach, Salvatorjeva lekarna. (10)